LETANOVSKÉ ODPADOVÉ OKIENKO č. 1 / 2022

Polročník špecializovaný na tematiku odpadového hospodárstva a životného prostredia

- **KOMPOSTOVANIE BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÉHO KUCHYNSKÉHO ODPADU (BRKO)**
- **KOMUNÁLNY ODPAD V OBCI LETANOVCE A JEHO VYTRIEDENÉ ZLOŽKY V ROKOCH 2019-2021**
- **MIERA VYTRIEDENIA KOMUNÁLNEHO ODPADU ZA ROK 2021**
- **AKO SPRÁVNE SEPAROVAŤ ?... Poradíme ti ☺**

Autor: Obec Letanovce, Slovenského raja 66/55, 05313 Letanovce

OBSAH

- KOMPOSTOVANIE BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÉHO KUCHYNSKÉHO ODPADU (BRKO).....str.3
  - *Mgr. Nikola Fulková*
- KOMUNÁLNY ODPAD V OBCI LETANOVCE A JEHO VYTRIEDENÉ ZLOŽKY V ROKOCH 2019-2021.....str.9
  - *Mgr. Nikola Fulková*
- MIERA VYTRIEDENIA KOMUNÁLNEHO ODPADU ZA ROK 2021.....str.11
  - *Mgr. Nikola Fulková*
- AKO SPRÁVNE SEPAROVAŤ ? Poradíme ti ☺ str.14
  - *Mgr. Nikola Fulková*

KOMPOSTOVANIE BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÉHO KUCHYNSKÉHO ODPADU - (BRKO)

Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v § 81 ods. 21 písm. b) ukladá obci zaviesť systém triedenia kuchynského biologicky rozložiteľného odpadu. V zákone je tiež stanovená aj výnimka, kedy sa osobitný systém nemusí zaviesť. Jednou z výnimiek je, ak obec preukáže, že **100 % domácností kompostuje vlastný odpad vo svojich domácich kompostoviskách = kompostéroch**.

Zaviesť osobitný systém zberu a likvidácie kuchynského biologického odpadu v obci považujeme za zbytočné, neefektívne a v konečnom dôsledku aj drahé, nakoľko by sa náklady na jeho zavedenie museli premietnuť do zvýšenia miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad. Naopak, domáce kompostovanie považujeme v podmienkach obce Letanovce za prirodzené a mnohí z Vás kompostovanie uplatňujú v praxi už viacej rokov. Kompostovaním tak pomôžeme sebe aj životnému prostrediu.

Do Vašich schránok sme doručili **Čestné prehlásenie o kompostovaní /Návratka - kompostovanie**.

Toto čestné prehlásenie je potrebné **VYPLNIŤ** a **PODPÍSAŤ** zástupcom každej domácností – vlastníkom rodinného domu (bytu), prípadne nájomcom alebo obyvateľom rodinného domu alebo bytu, ak vlastník v rodinnom dome (byte) nebýva, odovzdať ho osobne na Obecný úrad v Letanovciach, Slovenského raja 66/55, 05313 Letanovce alebo vhodiť do schránky nachádzajúcej sa pri vstupe do obecného úradu, alebo doručiť poštou do 06.04.2022.

Čestné prehlásenia budú evidované na Obecnom úrade a budú slúžiť na preukázanie splnenia povinností obce vyplývajúcich zo zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, že v obci kompostuje vlastný biologicky rozložiteľný kuchynský odpad 100% domácností.

V prípade, ak Vaša domácnosť nemá domáce kompostovisko = kompostér, môžete druhou časťou „Návratka“ požiadať o zabezpečenie kompostéra obcou za nižšie uvedených podmienok. Vyplnené a podpísané tlačivo je potrebné odovzdať osobne na Obecný úrad Letanovciach, Slovenského raja 66/55, 053 13 Letanovce alebo vhodiť do schránky nachádzajúcej sa pri vstupe do obecného úradu, alebo doručiť poštou do 06.04.2022.

BRKO nepatrí do zmesového komunálneho odpadu

Kompostér nie je to isté ako hnojisko

- Ako sme už uviedli, zákonnou povinnosťou obce je preukázať, že občania kompostujú. Väčšina z vás určite má na záhrade kompostovisko/hnojisko, to však nie je KOMPOSTÉR. Takisto podomácky vyrobený kompostér nespĺňa kritéria certifikovaného kompostéra. Preto obec ponúka pomocnú ruku a kompostéry vám pomôže obstarať. Predbežná cena za kompostér s objemom 440 l bude cca 70 € - 75 € a za kompostér s objemom 830 l - 900 l bude cena od 93 € - 106 €. Občanovi, ktorý si kompostér zakúpi cez obec, bude poskytnutá jednorázová dotácia v sume 30 €. Ak si ho občan zakúpi sám, prípadne, ak už domácnosť kompostér vlastní, dotácia mu poskytnutá nebude.

	OBEC	MESTO
RIEŠENIE PRE BRKO	ZÁHRADNÉ KOMPOSTÉRY	NÁDOBY NA BRKO
VPLYV NA ∑ VYTVORENÉHO ZKO	↓ POKLES ZKO	PRAVDEPODOBNÝ CELKOVÝ NÁRAST ZKO
VPLYV NA ∑ TRIEDENÉHO ODPADU	– NEOVPLYVNÍ	↑ NÁRAST
VPLYV NA % MIERY TRIEDENIA	↑ NÁRAST	↑ NÁRAST
NÁKLADY	JEDNORÁZOVÉ - NÁKUP KOMPOSTÉROV	JEDNORÁZOVÉ - NÁKUP PRAVIDELNÉ - ZBER
OHROZENIA	NAUČIŤ ĽUDÍ SPRÁVNE KOMPOSTOVAŤ	CHÝBAJÚCA KONCOVKA NA ZHODNOTENIE ODPADU
PRÍNOSY	AK ZAVEDIE V 100% DOMÁCNOSTIACH, NEMUSÍ REALIZOVAŤ TRIEDENÝ ZBER KUCHYNSKÉHO ODPADU	AK VYBUDUJE KOMPOSTÁREŇ, ZÍSKA VLASTNÝ KOMPOST AKO CENNÚ OBCHODOVATEĽNÚ SUROVINU

S bioodpadom vyhadzujete na skládky aj peniaze.

Občania by však triedený zber biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu nemali brať ako niečo, čo im ešte priťaží. Keďže náklady na skládkovanie závisia od miery triedenia (pomeru medzi vytriedeným komunálnym odpadom- papier, plast, sklo, VKM, kovy, jedlé oleje, elektroodpad a iné a celkovým množstvom zmesového komunálneho odpadu (ZKO)), ak začnú triediť bioodpad, ich miera triedenia narastie.

Analýzy odpadov potvrdili, že v smetných nádobách končí aj v mestách/obciach až 40-60 % bioodpadu. Smrdí, hnije, láka potkany či hmyz. Nakoniec sa vyvezie na skládku, kde sa rozkladá bez prístupu vzduchu a vytvára najsilnejší skleníkový plyn – metán. Metán (CH_4) je z hľadiska globálneho otepľovania 21x horší ako oxid uhličitý (CO_2). Z každej tony zmesového komunálneho odpadu vznikne 100 až 300 m^3 skládkového plynu.

Mestá sa tak ochudobňujú o 40-60% odpadu, ktorý by mohol byť vytriedený a mohol by významne zvýšiť mieru triedenia a znížiť náklady na skládkovanie.
Navyše, zníženie množstva odpadu v zmesovom komunálnom odpade zníži aj potrebu častého vyvážania preplnených a zapáchajúcich kontajnerov a smetných nádob.

Hlavným cieľom je znížiť množstvo biologicky rozložiteľných odpadov v zmesovom komunálnom odpade, za odvoz ktorého musí obec (obyvatelia) platiť. Každý obyvateľ Slovenska vyprodukuje ročne v priemere 359 kg komunálneho odpadu, z ktorého bioodpad tvorí až 45 percent. Znamená to, že takmer polovica z vášho komunálneho odpadu je vzácnym zdrojom, ktorý po jeho rozložení v komposte poskytne dostatok potrebných živín pre pôdu.

Výhody zavedenia triedeného zberu kuchynského odpadu:

- zníženie ZKO – zníženie poplatkov za skládkovanie, lepšia miera triedenia
- zníženie frekvencie zberu ZKO
- zníženie negatívnych prejavov – smrad, hniloba, výluhy, hlodavce…
- hygienický zber odpadu
- pohodlnejší systém pre občanov
- splnenie legislatívnych povinností

Zdroj: Priemer výsledkov fyzických analýz odpadu v spolupráci s OZ Priatelia Zeme SPZ

PLUSY:

+ Zníženie celkového množstva KO má vplyv na zvýšenie úrovne vytriedenia KO
+ Nízke investičné náklady
+ Žiadne prevádzkové náklady
+ Aktívne zapájanie verejnosti
+ Nevzniká problém, čo s kompostom

MÍNUSY:

- Domáce kompostovanie sa nezarátava do úrovne vytriedenia KO
- Živočíšna zložka zostáva v ZKO
- Riziko nelegálneho nakladania s BRKO (čierne skládky, pálenie)

PREDPOKLADANÉ VÝSLEDKY:

- Možnosť znížiť množstvo ZKO o 30 až 40 % a tým aj náklady na jeho zneškodňovanie

Čo môžeme v kompostéri kompostovať ?

Dusíkaté materiály (mäkké, zelené a šťavnaté materiály)	**Uhlíkaté materiály** (tvrdé, hnedé a suché materiály)
Zvyšky z čistenia ovocia a zeleniny	Seno
Zvyšky rastlinných jedál	Kôstky, makovice
Tráva, zvädnuté kvety	Suché zvyšky z pestovania
Vypletá burina	Konáre, štiepka, hobliny, piliny
Hnoj a trus hospodárskych zvierat	Lístie (aj orechové), ihličie
Čaj, kávová usadenina	Kukuričné klasy a stonky
Znehodnotené potraviny	Papierové obrúsky a vreckovky
Zhnité ovocie a zelenina	Škrupiny z vajec a orechov
Zelené zvyšky z pestovania	Popol z dreva

KOMUNÁLNY ODPAD V OBCI LETANOVCE A JEHO VYTRIEDENÉ ZLOŽKY V ROKOCH 2019-2021

Na najbližších grafoch si ukážeme, koľko odpadu bolo vyprodukovaného v obci Letanovce v danom mesiaci za jednotlivé roky 2019-2021.

ROK 2019

ROK 2020

ROK 2021

Zároveň Vám ponúkame grafové zobrazenie, kde porovnáme množstvo všetkých odpadov, ktoré vznikli v obci Letanovce v rokoch 2019-2021.
Skupinu komunálnych odpadov môžeme rozdeliť na tie **„dobré“** (recyklované a znova použité na výrobu nových produktov) a **„zlé“** (ktoré končia na skládke odpadov- ide o tieto odpady: zmesový komunálny odpad (katalógové číslo odpadu 20 03 01), objemný odpad (katalógové číslo odpadu 20 03 07), drobný stavebný odpad (katalógové číslo odpadu 20 03 08).

Dôležitou informáciou pri zbere zmesového komunálneho odpadu je aj vedomosť každého člena domácnosti, aby zbernú nádobu o objeme – 110 l, 120 l, alebo 240 l vykladal pred svoju nehnuteľnosť pri plánovanom zbere zmesového komunálneho odpadu, ktorý vykonáva zberová spoločnosť Brantner Nova, a. s. až keď bude zberná nádoba naplnená **na 80 – 100 %.** Za každé zdvihnutie a vysypanie zbernej nádoby **sa platí** a to nasledovne:

- ❑ Nádoba KUKA 110 a 120 l - pri frekvencii vývozu 1 x za 2 týždne cena 0,89 € za 1 ks
- ❑ Nádoba GMT 240 l – pri frekvencii vývozu 1 x za 2 týždne cena 1,50 € za 1 ks
- ❑ Nádoba BOBR 1 100 l – pri frekvencii vývozu 1 x za 2 týždne cena 7,61 € za 1 ks

Preto Vás prosíme, ak máte zbernú nádobu naplnenú **len na 60 -70 %** a viete, že Vám zvyšný objem postačí na nasledujúce dva týždne, vyložte nádobu len raz za 4 týždne, alebo si to regulujte podľa potreby. Ale vykladať zbernú nádobu aj keď je poloprázdna len kvôli tomu: „že zajtra je zber, vyložím konvu, veď aj sused ju už má pred domom“ nie je správny postoj.

Treba byť aj v tomto smere šetrní, všetko v dnešnej dobre stojí finančné prostriedky!

Ďalej chceme upozorniť na zvyšujúce sa množstvo vriec naplnených komunálnym odpadom, ktorý nevošiel do zberných nádob. Mylný názor je ten, že je zo „grátis“. Za zdvihnutie 1 vreca sa platí 0,44 €. Aj z tohto dôvodu Vás prosíme o dôslednejšiu separáciu odpadu. Ak poctivo vytriedite papier, sklo i plasty a do nádob na zmesový odpad nebudete dávať to, čo tam nepatrí, tak vám veľa zmesového odpadu neostane. Stojí to za zamyslenie! **Ak mám veľa zmesového odpadu asi správne NESEPARUJEM ☹**

MIERA VYTRIEDENIA KOMUNÁLNEHO ODPADU ZA ROK 2021

Obec Letanovce v zmysle § 4 ods. 6 zákona č. 329/2018 o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je povinná do konca februára daného roku zverejniť informáciu o úrovni vytriedenia komunálnych odpadov (ÚV KO), **ktorá je za rok 2021 = 35,83 %**

Grafické spracovanie úrovne vytriedenia:

Na základe úrovne vytriedenia komunálnych odpadov, ktorá sa pohybuje v rozmedzí od 30 – 40 % bude v obci Letanovce v roku 2022 platiť sadzba na úrovni položky č. 4, a to vo výške 22,- €/t za uloženie:

- zmesového komunálneho odpadu (katalógové číslo odpadu 20 03 01)
- objemného odpadu (katalógové číslo odpadu 20 03 07)
- drobného stavebného odpadu (katalógové číslo odpadu 20 03 08)

na skládku odpadov podľa prílohy č. 1 nariadenia vlády SR č. 330/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzieb poplatkov za uloženie odpadov a podrobnosti súvisiace s prerozdeľovaním príjmov z poplatkov za uloženie odpadov.

Zvýšená úroveň vytriedenia odpadov, ktorú sme dosiahli v roku 2021 bola spôsobená novou zákonnou povinnosťou zberových spoločností, ktoré realizujú zber alebo výkup odpadu. Tieto spoločnosti sú povinné na základe §16, bod 2, písm. b, c) zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov a doplnení oznamovať:

- zber odpadu od fyzickej osoby oznamovať obci, na území ktorej sa zber odpadu uskutočňuje, údaje o druhu a množstve vyzbieraného odpadu,
- výkup odpadu od fyzickej osoby, oznamovať obci, z ktorej vykúpený odpad pochádza, údaje o druhu a množstve vykúpeného odpadu,

Položka	Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu x [%]	Sadzba za príslušný rok v eurách . t^{-1}		
		2019	2020	2021 a nasledujúce roky
1	x ≤ 10	17	26	33
2	10 < x ≤ 20	12	24	30
3	20 < x ≤ 30	10	22	27
4	30 < x ≤ 40	8	13	22
5	40 < x ≤ 50	7	12	18
6	50 < x ≤ 60	7	11	15
7	x > 60	7	8	11

Jedná sa hlavne o tieto druhy odpadov, ktoré v minulosti nefigurovali:

- meď, bronz, mosadz (katalógové číslo odpadu 20 01 40 01)..... 1,357 t
- hliník (katalógové číslo odpadu 20 01 40 02).....1,960 t
- železo a oceľ (katalógové číslo odpadu 20 01 40 05).....89,426 t
- zmiešané kovy (katalógové číslo odpadu 20 01 40 07).....0,291 t

spolu 93,034 t

Obce, u ktorých je miera triedenia komunálnych odpadov vyššia, sú zvýhodnené.
Pre našu samosprávu to znamená zníženie zákonného poplatku za uloženie komunálneho odpadu, objemného odpadu, drobného stavebného odpadu.

Avšak ceny od zberovej spoločnosti Brantner Nova s.r.o. za uloženie komunálnych odpadov na skládku **od 1.2.2022** **rapídne stúpli** :

na porovnanie:
Cena za uloženie 1 tony zmesového komunálneho odpadu (katalógové číslo odpadu 20 03 01) v roku 2021 predstavovala 29 €/t, od 1.2.2022 je to 50,00 €/t
Cena za uloženie 1 tony objemného odpadu (katalógové číslo odpadu 20 03 08) v roku 2021 predstavovala 21,90 €/t, od 1.2.2022 je to 71,32 €/t
Cena za uloženie 1 tony drobného stavebného odpadu (katalógové číslo odpadu 20 03 07) v roku 2021 predstavovala 11,00 €/t, od 1.2. 2022 je to 55,00 €/t

Preto prosíme občanov, aby pristupovali k triedeniu odpadov zodpovedne, aby sme mohli v roku 2022 dosiahnuť opäť lepšie a lepšie výsledky a čo v najvyššej miere znížiť množstvo komunálneho odpadu.

S množstvom komunálneho odpadu za rok 2021, ktoré bolo vo výške 522,52 t nie je obec spokojná a jeho narastajúce množstvo výrazne zasahuje do peňaženky občanov- zvýšením poplatku za komunálny odpad.

Porovnanie miery vytriedenia za rok 2021 so susednými obcami:

Obec Letanovce 35,83 %

- Obec Arnutovce 39,73 %
- Obec Spišské Tomášovce 39,16 %
- Obec Spišský Štvrtok 38,05 %
- Obec Hrabušice 39,71 %

AKO SPRÁVNE SEPAROVAŤ ? Poradíme ti ☺